

فناوری‌های نوین، کالای عرضه شده نیستند که بتوان آنها را صرفاً خرید و استفاده کرد. این فناوری‌ها طی سال‌ها رشد کرده‌اند و به مرحله‌ای رسیده‌اند که می‌توانند بهره‌وری تولید را به شکل قابل توجهی افزایش دهند

می‌شوند که ایران بتواند به منابع فناوری و تکنولوژی مستمر دسترسی پیدا کند. استمرار این دسترسی نیازمند نوعی همکاری و مشارکت بلندمدت بین‌المللی است. بدون چنین همکاری‌های پایدار، امکان رقابت مؤثر و افزایش یا ارتقای بهره‌وری فراهم نخواهد شد. بنابراین تغییر استراتژی کلی این بخش به سمت مشارکت، سرمایه‌گذاری و مدیریت مشترک ضروری است تا بتوان از ظرفیت فناوری‌های نوین بهره‌برداری و مزیت رقابتی پایدار ایجاد کرد.

■ **کشورهای عربی حاشیه خلیج فارس با اتکا بر سرمایه‌گذاری‌های مشترک با کشورهای غربی و آسیایی به سرعت در حال پیشرفت در حوزه صنعت پتروشیمی هستند، در حالی که ایران به دلیل محدودیت‌ها، دسترسی مستقیم به شرکت‌ها و منابع فناورانه بین‌المللی ندارد.** به نظر شما چگونه می‌توان این شکاف فناورانه را جبران و مسیر توسعه و نوآوری در صنعت پتروشیمی کشور را هموار کرد؟

تاکنون بسیاری از صنایع کشور از جمله صنعت پتروشیمی، بر اساس سیاست درون‌زایی عمل کرده‌اند؛ سیاستی که ادامه آن تا حدی مفید است اما در بلندمدت پاسخگو نخواهد بود. برای توسعه پایدار، علاوه بر این سیاست، نیازمند دسترسی به فناوری‌های نوین و منابع مالی کافی هستیم. از سوی دیگر نباید فراموش کنیم که بازار نیز یکی از نیازهای اساسی این بخش است؛ بازار است که جهت‌دهنده به نوع تولیدات و محصولات ماست. بنابراین با توجه به سه مؤلفه اصلی یعنی فناوری، منابع مالی و بازار، سرمایه‌گذاری مشترک اجتناب‌ناپذیر می‌شود. ایران برای جبران شکاف ناشی از تحریم‌ها، باید به سمت همکاری بلندمدت با کشورهای حرکت کند که توانایی تعامل و سرمایه‌گذاری مشترک را دارند. این همکاری باید خارج از چهارچوب محدودیت‌های تحریمی شکل گیرد تا بتواند هم فناوری و هم سرمایه لازم را تأمین کرده و به توسعه پایدار صنعت پتروشیمی کمک کند.

یکی از کشورهایی که می‌تواند نقش مهمی در این مسیر ایفا کند، چین است. تجربه نشان داده است چینی‌ها نسبت به تحریم‌های ایران اعتقاد چندانی ندارند، هرچند این مسأله باید در عمل نیز ثابت شود. یکی از بهترین راه‌ها برای نشان دادن این عملکرد،

مدیریت و بهره‌برداری کاملاً در دست خود کشور باشد اما ادامه همین رویکرد مانع به روزرسانی صنعت پتروشیمی و رقابت آن با کشورهای دیگر خواهد شد؛ به عنوان نمونه، عربستان سعودی تولید محصولات پتروشیمی خود را بیش از ۱۰۰ میلیون تن اعلام کرده و برنامه دارد تا سال ۲۰۲۸ این رقم را به ۱۴۰ میلیون تن افزایش دهد. در ایران نیز با برنامه‌های موجود، پیش‌بینی می‌شود میزان تولید به حدود ۸۰ تا ۹۰ میلیون تن برسد، اما هنوز مشخص نیست توان مالی لازم برای تحقق این اهداف فراهم باشد. علاوه بر کمیت تولید، کیفیت و نوع محصولات نیز اهمیت دارد؛ ایران باید تمرکز خود را بر تولید محصولاتی بگذارد که ارزش افزوده بالاتر، تقاضای جهانی بیشتر و بازارپذیری بالاتری دارند تا در شرایط تحریم بتواند جایگاه خود را در بازار جهانی حفظ کند. بنابراین پاسخ روشن این است که کشور باید استراتژی خود را تغییر دهد؛ از تمرکز صرف بر خودکفایی و نگاه به درون، به سمت استراتژی همکاری و مشارکت بین‌المللی حرکت کند تا صنعت پتروشیمی بتواند به روزرسانی شود و رقابت‌پذیری خود را در بازارهای جهانی افزایش دهد.

■ **فعالان صنعت پتروشیمی بر این باورند که برای ارتقای بهره‌وری و رقابت‌پذیری باید به سمت واردات فناوری‌های نوین حرکت کرد.** در همین راستا، بحث شکل‌گیری پیوند میان صنعت پتروشیمی و حوزه فناوری تحت عنوان «پتروفن» به یکی از موضوعات جدی در این بخش تبدیل شده است. به نظر شما آیا این رویکرد می‌تواند گره گشای چالش‌های فعلی صنعت پتروشیمی کشور باشد؟

تکنولوژی و فناوری‌های نوین، کالای عرضه شده نیستند که بتوان آنها را صرفاً خرید و استفاده کرد. این فناوری‌ها طی سال‌ها رشد کرده‌اند و به مرحله‌ای رسیده‌اند که می‌توانند بهره‌وری تولید را به شکل قابل توجهی افزایش دهند. هر کشوری که دسترسی به این فناوری‌ها داشته باشد، می‌تواند رقابت‌پذیری بیشتری پیدا کند و مزیت رقابتی نسبت به دیگران ایجاد کند. ایران و کشورهای عربی بویژه اعضای شورای همکاری خلیج فارس، اشتراکات فراوانی در مخازن نفت و گاز دارند اما آنچه می‌تواند کشورها را پیش ببرد، بهره‌گیری از مزیت‌های رقابتی است. این مزیت‌ها زمانی حاصل

